

Warszawa, 18 marca 2024 roku

Sprawa: Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji
Znak sprawy: PT3.056.5.2023
Kontakt: Kancelaria MF
 tel.: +48 22 694 55 55
 e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji dotyczącej zmiany zasad opodatkowania usług prawniczych podatkiem VAT oraz podatkiem dochodowym

Szanowny Panie,

w związku z wystąpieniem z 20 grudnia 2023 r. uprzejmie informuję, że Pana petycja dotycząca zmiany zasad opodatkowania usług prawniczych podatkiem VAT oraz podatkiem dochodowym nie została uwzględniona.

Przedmiot petycji

Przedmiotem petycji jest żądanie zmiany art. 113 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług [1] w kierunku umożliwienia podatnikom świadczącym usługi prawnicze korzystania z tzw. zwolnienia podmiotowego w VAT oraz wprowadzenie możliwości opodatkowania przychodów ryczałtem według stawki 8,5% lub 12,5 %.

W Pana ocenie, jeżeli argumentem za utrzymaniem obecnych zasad byłby ewentualny ubytek w dochodach, to postuluje Pan podjęcie działań polegających na: wprowadzeniu sankcji za uniemożliwienie konsumentom przez przedsiębiorców płatności bezgotówkowych, wprowadzenie regulacji uznających za koszty uzyskania przychodu dla przedsiębiorców wypłacone pracownikom wynagrodzenia

za pracę jedynie w formie bezgotówkowej, obniżenie limitu płatności gotówkowych między przedsiębiorcami o połowę do kwoty 7500 zł.

Stanowisko Ministerstwa Finansów

Konstrukcja zwolnienia podmiotowego w VAT¹ stanowi implementację szczególnej procedury dla małych przedsiębiorców, w zakresie zwolnienia lub stopniowego obniżania podatku, przewidzianej w dyrektywie Rady 2006/112/WE [2].

Państwa Członkowskie nie są zobligowane do wprowadzenia tych rozwiązań w krajowych systemach prawnych, ale mają taką możliwość. Polska skorzystała z tego rozwiązania.

Wymaga zauważenia, że dyrektywa VAT w art. 283 przewiduje pewne wyłączenia z możliwości stosowania przez podatników zwolnienia podmiotowego w podatku VAT oraz daje uprawnienie dla państw członkowskich do formułowania dodatkowych ograniczeń odnoszących się do stosowania tego zwolnienia.

Na podstawie ww. rozwiązania przewidzianego w dyrektywie VAT, w Polsce zwolnienia podmiotowego w podatku VAT nie stosuje się m.in. do podatników świadczących usługi prawnicze.

Odnosząc się do zarzutu dyskryminacji w zakresie podatku VAT w stosunku do pozostałych grup zawodowych świadczących różne inne usługi, należy zauważyć, że wprowadzone zasady przewidują jednolite podejście do całej grupy podatników świadczących taką samą kategorię czynności. Nie sposób zatem wskazać, że tego rodzaju zasady mogą stanowić podejście dyskryminujące konkretną grupę podmiotów.

W ocenie Ministerstwa Finansów, wyłączenie ze stosowania zwolnienia podmiotowego podatników świadczących usługi prawnicze² jest zatem zgodne z Konstytucją RP.

Zauważę również, że z art. 84 Konstytucji RP wynika powszechny obowiązek płacenia podatków przy uwzględnieniu zdolności płatniczej podatnika. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiadał się w kwestii uprawnień władzy ustawodawczej w dziedzinie nakładania obowiązków daninowych na obywateli. Zgodnie z poglądem Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w orzeczeniu z 25 listopada 1997 r. (sygn. K. 26/97) „swoboda przysługująca ustawodawcy rysuje się jeszcze wyraźniej w odniesieniu do kształtowania ulg i zwolnień podatkowych, zwłaszcza gdy chodzi o ich znoszenie lub ograniczanie” (OTK za Nr 5-6/1997, s. 448).” Powyższe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wskazuje na szeroką swobodę ustawodawcy w kształtowaniu preferencji podatkowych, w tym wyłączeń do ich stosowania.

¹ Art. 113 ustawy o VAT.

² Wyłączenie zawarte w art. 113 ust. 13 pkt 2 lit. a ustawy o VAT.

Szersza argumentacja w tym zakresie była już przekazywana m.in. w odpowiedziach na interpelacje kierowane do Panów Posłów.³ Ustosunkowując się do wyrażonej przez Pana prośby o zwolnienie z podatku VAT podatników świadczących usługi prawnicze, u których wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 200 000 zł, uprzejmie informuję, że ewentualna zmiana wiązałaby się z ujemnym skutkiem budżetowym. W przypadku przyznania ww. zwolnienia podatnikom świadczącym usługi prawnicze – ujemny skutek budżetowy może wynieść ok. 10 mln zł w skali roku. Nie przewiduje się obecnie zmian w zakresie likwidacji wyłączenia z limitu podmiotowego podatników świadczących usługi prawnicze.

Przechodząc do kwestii dotyczących zasad opodatkowania usług prawniczych podatkiem dochodowym, uprzejmie wyjaśniam.

Zgodnie z ustawą o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne [3] opodatkowaniu w tej formie mogą podlegać przychody (dochody) osiągane m.in. przez osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą.

W przypadku ryczału od przychodów ewidencjonowanych podstawą opodatkowania jest przychód bez pomniejszania o koszty jego uzyskania. Przychody z działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług prawnych mogą być opodatkowane według dwóch stawek ryczału od przychodów ewidencjonowanych:

- 17 % - jeśli usługi te świadczone są w ramach „wolnego zawodu”; czyli osobiście, bez zatrudniania innych osób wykonujących czynności związane z istotą danego zawodu, albo
- 15 % - jeśli usługi prawne świadczone są przy zatrudnieniu innych osób wykonujących czynności związane z istotą danego zawodu, a więc gdy podatnik nie wypełnia definicji „wolnego zawodu”.

Odnosząc się do postulatu obniżenia tych stawek, uprzejmie zauważam, iż korzystanie przez podatnika osiągającego przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej z opodatkowania na zasadach określonych w ustawie o ryczałcie ma fakultatywny charakter. To podatnik, analizując swoją sytuację ekonomiczną, dokonuje wyboru najbardziej korzystnej dla niego formy opodatkowania. Przedsiębiorca może osiągać przychody (dochody) opodatkować również na zasadach ogólnych, tj. skalą podatkową 12% i 32% lub skorzystać z jednolitej 19% stawki podatkowej. Zauważyć należy, iż przywołane zasady opodatkowania pozwalają na uwzględnienie kosztów prowadzonej działalności w procesie obliczania podatku dochodowego.

Uprzejmie informuję, iż nie są planowane zmiany stawek podatkowych dla przedsiębiorców świadczących usługi prawne, opodatkowujących swoje przychody na zasadach określonych w ustawie o ryczałcie.

W związku z Pana dodatkowymi postulatami dotyczącymi bezgotówkowości, uprzejmie wyjaśniam.

³ Zob. przykładowo odpowiedź na interpelację poselską nr PT3.054.3.2019.GQKQ.330 z 9 sierpnia 2019 r.,

<https://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/interpelacja.xsp?documentId=FF3F55171AFB8608C12584390048B1D4>

Odnosnie postulatu wprowadzenia sankcji za uniemożliwienie konsumentom przez przedsiębiorców płatności bezgotówkowych należy zauważyć, że przepisy kodeksu karnego skarbowego przewidują już odpowiedzialność karną skarbową dla nietransparentnego podatnika.

Dodatkowo podkreślenia wymaga, że w przypadku obowiązku ewidencjonowania sprzedaży przy pomocy kasy fiskalnej transakcja jest "widoczna" dla organów KAS. Nie jest zatem obecnie planowane wprowadzenie proponowanych sankcji.

W kwestii wprowadzenia regulacji uznających za koszty uzyskania przychodu u przedsiębiorców wypłaconych pracownikom wynagrodzeń za pracę jedynie w formie bezgotówkowej, uprzejmie wyjaśniam.

Zasady dotyczące uznawania za KUP wypłaconych pracownikom wynagrodzeń określają przepisy art. 22 ust. 6ba oraz art. 23 ust. 1 pkt 55 ustawy o PIT⁴. Pracodawca musi posiadać dowody potwierdzające dokonanie wypłaty wynagrodzenia pracownikom. Przelew bankowy jest tylko jednym z takich dowodów.

Dodatkowo podkreślenia wymaga, że przedsiębiorca, który popełnia czyn zabroniony w postaci wypłacania wynagrodzenia pracownikom poza ewidencją, narażając podatek na uszczuplenie, podlega odpowiedzialności karnej skarbowej.

Realizacja przedmiotowego postulatu wymagałaby nałożenia na wszystkich pracowników obowiązku posiadania rachunków bankowych, co wydaje się działaniem zbyt daleko idącym i restrykcyjnym.

Odnosząc się natomiast do postulatu dotyczącego obniżenia limitu płatności gotówkowych między przedsiębiorcami o połowę, do kwoty 7500 zł, pragnę zauważyć, że limity rozliczeń gotówkowych między przedsiębiorcami nie są niczym nowym. Od początku 2017 roku w Polsce obowiązuje górny limit 15 000 zł dla płatności gotówkowych w obrocie gospodarczym, poprzednio w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, obecnie w ustawie - Prawo przedsiębiorców. Kwestie te regulują zatem przepisy gospodarcze, nie podatkowe.

Intencją nie jest natomiast zbytne obciążanie przedsiębiorców kosztami szerszego wdrożenia płatności bezgotówkowych. Taka forma przy niewielkich płatnościach, mieszczących się w obecnym limicie, nie musi bowiem odpowiadać wszystkim przedsiębiorcom. Wysokość kwoty proponowanej przez Pana nie została zresztą uzasadniona również w treści petycji.

1. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2023 r. poz. 1570 ze zm.).

⁴ Zgodnie z art. 22 ust. 6ba ustawy PIT2 należności, m.in. z tytułu stosunku pracy, wypłacane przez zakład pracy, stanowią koszty uzyskania przychodów w miesiącu, za który są należne, pod warunkiem że zostały wypłacone lub postawione do dyspozycji w terminie wynikającym z przepisów prawa pracy, umowy lub innego stosunku prawnego łączącego strony.

Natomiast niewypłacone, niedokonane lub niepostawione do dyspozycji wypłaty, świadczenia oraz inne należności ze stosunku pracy, nie stanowią kosztów uzyskania przychodów (art. 23 ust. 1 pkt 55 ustawy PIT).

2. Dyrektywa Rady 2006/112/WE dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.
3. Ustawa z dnia 26 lipca 1993 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, z późn. zm.).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów/W zastępstwie Ministra Finansów

Tomasz Tratkiewicz

Dyrektor

Departamentu Podatku od Towarów i Usług